

Охарактеризовані зміни в законодавстві підвищують якість облікової інформації, більш наближені до МСФЗ, проте є ще окремі нерегульовані питання, які, зокрема, пов'язані із податковим законодавством.

Література

1. Богаченко В. За I-й квартал 2013 року нові форми фінансової звітності / В. Богаченко. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://business-territory.com/blogs/za-i-%E2%80%93i-kvartal-2013-roku-novi-formi-finansovoї-zvitnosti>.
2. Даниленко О. Законодавчі новації – 2013 / О. Даниленко. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.economist.net.ua/?q=node/317>.
3. Катеринець Н. Нова фінзвітність за I квартал 2013 року / Н. Катеринець. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://dtk.com.ua/show/1bid05724.html>.
4. Корягін М.В. Проблеми трансформації фінансової звітності відповідно до вимог МСФЗ / М.В. Корягін. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Tiru/2012_33/Koryagin.pdf.
5. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р., № 433. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod>.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р., № 73.
7. Про затвердження Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 11.04.03 № 476. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=375395.
8. Світлишна В.Ю. Гармонізація національної фінансової звітності з міжнародними стандартами / В.Ю. Світлишна, С.М. Малік. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/kgm_econ/2011_100/234-241.
9. Семенов Г.А. Гармонізація обліку та фінансової звітності промислового підприємства щодо міжнародних стандартів / Г.А. Семенов, О.М. Панченко, Л.А. Птицина. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/dtr/ep/2009_1/files/Econ_01_2009_Semenov_ta_inshi.pdf.
10. Яворська О.М. Необхідність переходу України на міжнародні стандарти фінансової звітності / О.М. Яворська. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvntlu/20_9/176_Kartuzowa_NV_20_9.

Воськало В.И., Воськало Н.М. Изменения в финансовой отчетности: повышение качества и гармонизация с международными стандартами

Осуществлен критический обзор законодательных изменений относительно финансовой отчетности предприятия в связи с принятием НС (П) БУ 1 "Общие требования к финансовой отчетности", в частности относительно Баланса (Отчета о финансовом состоянии), Отчета о финансовых результатах (Отчета о совокупном доходе), Отчета о движении денежных средств и Отчета о собственном капитале. Установлена необходимость расширения отдельных статей финансовой отчетности и их содержание. Акцентировано внимание на взаимосвязи финансовой отчетности и учетной политики предприятия.

Ключевые слова: финансовая отчетность, НС (П) БУ 1 "Общие требования к финансовой отчетности".

Voskalo V.I. Voskalo N.M. Changes in financial reporting: improving the quality and harmonization with IFRS

Done a critical review of legislative amendments on the financial statements due to the adoption of NA(P) A1 "General requirements for financial statements", including the balance sheet (statement of financial position), income statement (statement of comprehensive income) Statement of cash flows and statement of shareholders' equity. Found the need to expand individual items of financial statements and their contents. Concentrated attention to the interrelation of financial reporting and accounting policies.

Keywords: financial reporting, NA(P) A1 "General Requirements for Financial Reporting".

УДК 338.124.4

Доц. Т.А. Городня, канд. екон. наук;
магістрант О.М. Піддубчишин – Львівська КА

МЕХАНІЗМ ПРОВЕДЕННЯ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Проведено аналіз досліджень економічної діагностики кризового стану підприємства; досліджено визначення понять кризового стану; проведено дослідження щодо підходів діагностики кризового стану; розглянуто механізм проведення діагностики кризового стану підприємства за відомими моделями; здійснено таксономічне дослідження розвитку підприємства.

Ключові слова: діагностика, методи, механізм, підприємство, кризовий стан, банкрутство, таксономічне дослідження.

Постановка проблеми. На сьогодні розвиток ринкової економіки характеризується структурною перебудовою підприємств, усієї національної економіки, мінливим економічним середовищем, а також наявністю складних управлінських проблем. Тому багато підприємств опинилися в кризовому стані та на межі банкрутства. А отже, вважаємо, що важливою й актуальною є проблема проведення діагностики кризового стану та запобігання ймовірності банкрутства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кризові явища на підприємствах досліджували такі вчені, як І. Ансофф, С.Г. Беляєв, І.А. Бланк, О.П. Градов, А.Г. Грязнова, А.П. Ковальов, Г. Саймон, Е.А. Уткін, Я.А. Фомін, Д. Форрестер, Д. Шим, Ю.В. Яковець та інші. Проблеми діагностики фінансової кризи на підприємстві висвітлено у низці праць як зарубіжних так і вітчизняних вчених-економістів, зокрема Е. Альтмана, Т. Таффлера, І. Романа, У. Бівера, І. Георгіца, Я. Вишнякової, Е. Короткова, Г. Іванова, Л. Лігоненко, В. Василенко та О. Стоянової.

Так, В.О. Василенко визначає, що "криза – це крайнє загострення суперечностей у соціально-економічній системі (організації), що загрожує її життєстійкості у навколишньому середовищі" [2], В.С. Пономаренко зазначає, що "криза на рівні підприємства – це форма порушення параметрів життєздатності підприємства, яка проявляє себе протягом певного періоду, характеризується закономірністю та циклічністю виникнення на різних етапах життєвого циклу підприємства, обумовлюється нагромадженням суперечностей у межах господарської системи та в перебігу її взаємодії з зовнішнім оточенням, має певні наслідки для можливостей його функціонування та розвитку" [5], Ю.С. Гайворонська вважає, що: "криза підприємства – це вияв протиріч між показниками розвитку структурних елементів всередині підприємства або елементів зовнішнього середовища, які ставлять під загрозу подальший розвиток підприємства" [3], Т.А. Городня наводить схоже трактування: "Кризові явища на підприємстві – це загострення протиріч, які виникають в процесі взаємодії окремих елементів між собою і з зовнішнім середовищем" [4].

Постановка завдання. На основі викладеного можна показати етапи проведення діагностики кризового стану на прикладі умовного підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. За визначенням І.О. Бланка, діагностика банкрутства та кризового стану – це система цільового фінансового аналізу, спрямована на виявлення параметрів кризового розвитку підприємства

[1]. За своїм змістом діагностика кризового стану є діагностикою проблем, що виникли в процесі функціонування підприємства та можуть спричинити негативні наслідки для його життєдіяльності. Отже, основним завданням діагностики кризового стану є створення аналітичного підґрунтя для вирішення проблем, які виникають в процесі життєдіяльності підприємства.

Сам процес діагностики кризового стану потрібно розглядати як систему досліджень, що в сукупності дають можливість сформулювати необхідні висновки стосовно стану, в якому опинилось підприємство, та можливі шляхи виходу з кризи. Діагностика кризового стану передбачає постійний нагляд за зміною певної системи фінансових показників діяльності підприємства, які входять до системи нагляду за поточною фінансовою діяльністю підприємства.

На наш погляд, діагностика кризового стану не повинна обмежуватись фактом наявності кризи на підприємстві, але й повинна, так би мовити, ставити діагноз та надавати потрібну інформацію для розроблення можливих шляхів виходу з неї. Проведення діагностики кризового стану здійсимо на прикладі умовного підприємства, що спеціалізується на виробництві паперової продукції і поліграфічній діяльності. Так, в Україні оцінковим показником, який використовують для діагностики кризового стану і банкрутства підприємства, застосовується коефіцієнт Бівера. Проведемо розрахунок і зведемо дані до табл. 1.

Табл. 1. Оцінковий коефіцієнт Бівера підприємства за 2008-2012 рр.

Показник	Рік					Оптимальна спрямованість
	2008	2009	2010	2011	2012	
Коефіцієнт Бівера	0,34	0,25	0,26	0,46	0,71	зростання

Джерело: розроблено авторами

За цим коефіцієнтом, показником незадовільної структури балансу є такий фінансовий стан підприємства, коли протягом 1,5-2 років цей коефіцієнт не перевищує 0,2. Як бачимо, ця ситуація була позитивною протягом всього періоду дослідження.

Як бачимо, ймовірність настання кризового стану та банкрутства підприємства була можлива в 2009 р., тоді як далі стан налагодився і показник Бівера з часом зростає, що є позитивним. Наступним кроком для діагностики кризового стану і банкрутства підприємства є використання моделі Спрінґейта. Проводимо розрахунок окремо для кожного року і заносимо до табл. 2.

Табл. 2. Значення чотирьохфакторної моделі Спрінґейта ПП за 2008-2012 рр.

Показник	Рік					Оптимальна спрямованість
	2008	2009	2010	2011	2012	
Чотирьохфакторна модель Спрінґейта	4,57	3,9	4,58	5,49	5,29	зростання

Джерело: розроблено авторами

За цією моделлю, якщо $Z < 0,862$, то підприємство є потенційним банкрутом, а якщо навпаки, то має стабільний фінансовий стан. Отже, як бачимо з розрахунків, ймовірність настання кризового стану та банкрутства підприємства зводиться до мінімуму, оскільки значення за моделлю Спрінґейта з часом зростає і є більшим за 0,862. Наступним кроком для діагностики кризового стану і банкрутства підприємства є використання моделі Лису.

Табл. 3. Значення чотирьохфакторної моделі Лису за 2008-2012 рр.

Показник	Рік					Оптимальна спрямованість
	2008	2009	2010	2011	2012	
Чотирьохфакторна модель Лису	0,52	0,61	0,52	0,66	0,63	зростання

Джерело: розроблено авторами

Граничне значення цієї моделі становить $Z_{л} = 0,037$. Так, як бачимо, ймовірність настання кризового стану підприємства є неможливою, оскільки значення за моделлю Лису з часом зростає і є більшим за 0,037. Також для проведення діагностики кризового стану і банкрутства підприємства покажемо таксономічне дослідження за стимулятивними та дестимулятивними показниками. Спочатку для цього побудуємо таблицю розрахованих показників і виберемо стимулятивні (С) та дестимулятивні (Д) показники.

Табл. 4. Стимулятивні та дестимулятивні показники діяльності підприємства

Період часу	Коефіцієнт автономії	Коефіцієнт маневреності ВК	Коефіцієнт точності ліквідності	Рентабельність ресурсів	Фондовіддача	Період оборотності ОК	Період оборотності кредиторської заборгованості	Період оборотності власного капіталу	Період оборотності активів	Період оборотності запасів
2008	0,38	0,86	0,45	0,25	8,3	120	97	118	265	41
2009	0,38	0,85	0,48	0,19	7,4	161	112	168	312	73
2010	0,36	0,66	0,55	0,25	9,9	97	64	94	147	18
2011	0,57	0,06	0,84	0,22	12,9	118	132	127	332	12
2012	0,69	0,14	0,97	0,26	13,0	125	141	130	390	14
С/Д	С	С	С	С	С	Д	С	Д	Д	Д

Джерело: розроблено авторами

Так, обравши стимулятивні та дестимулятивні показники діяльності підприємства за п'ять років, ми за кожним показником знаходимо середнє значення і будуємо матрицю. Причому середнє значення розраховуємо в розрізі кожного показника.

Табл. 5. Матриця нормованих показників діяльності підприємства за 2008-2012 рр. за стимулятивним та дестимулятивним показниками

	Z_i									
0,79	<u>1,67</u>	0,68	1,07	0,8	0,97	0,89	0,92	0,92	1,29	
0,79	1,65	0,73	0,81	0,72	1,29	1,02	1,32	1,08	2,31	
0,75	1,28	0,83	1,07	0,96	0,78	0,58	0,74	<u>0,51</u>	0,57	
1,12	0,12	1,27	0,94	1,25	0,95	1,21	0,99	1,15	<u>0,38</u>	
1,45	0,27	<u>1,47</u>	<u>1,12</u>	1,26	1,01	<u>1,29</u>	1,02	1,35	0,44	

Джерело: розроблено авторами

Потім складаємо вектор, виходячи зі стимуляторів (обираємо максимальне значення) чи дестимуляторів (мінімальне значення).

$$P_o = \{1,45; 1,67; 1,47; 1,12; 1,26; 0,78; 1,29; 0,74; 0,51; 0,38\}$$

Визначаємо відстань між окремими періодами спостереження та вектор-еталоном: $\{C_{08} = 1,58; C_{09} = 2,47; C_{10} = 1,298; C_{11} = 1,758; C_{12} = 1,673\}$

Знаходимо таксономічний показник коефіцієнта розвитку d за кожним роком.

$$d(2008) = \frac{1,58}{2,538} = 0,62; d(2009) = \frac{2,47}{2,538} = 0,97; d(2010) = \frac{1,298}{2,538} = 0,51;$$

$$d(2011) = \frac{1,758}{2,538} = 0,69; d(2012) = \frac{1,673}{2,538} = 0,66$$

Знаходимо таксономічний показник K_i .

$$K_i(2008) = 1 - 0,62 = 0,38; K_i(2009) = 1 - 0,97 = 0,03; K_i(2010) = 1 - 0,51 = 0,49;$$

$$K_i(2011) = 1 - 0,69 = 0,31; K_i(2012) = 1 - 0,66 = 0,34$$

Будуємо графік динаміки коефіцієнта таксономії (рис.).

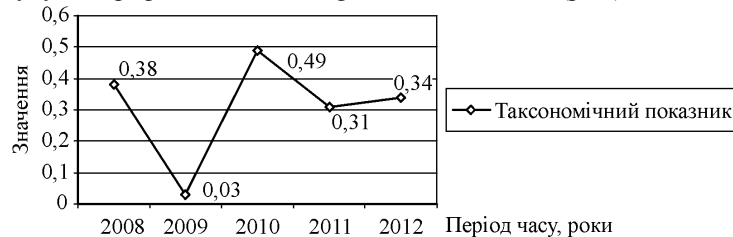

Рис. Динаміка таксономічного показника розвитку підприємства

Визначаємо місце у рейтингу. Ми знаємо, що чим ближче значення наближається до одиниці, тим кращий розвиток підприємства і ймовірність настання кризового стану мінімальна.

Табл. 6. Рейтингове значення таксономічного показника розвитку підприємства

Роки	Таксономічний показник розвитку	Місце у рейтингу
2008	0,38	2
2009	0,03	5
2010	0,49	1
2011	0,31	4
2012	0,34	3

Джерело: розроблено авторами

Отже, ми бачимо, що підприємство найбільш ефективно і результативно працювало в 2010 р., оскільки таксономічний показник розвитку є найвищим. Також бачимо, що і 2012 р. є на третьому місці, що також є позитивним.

Висновки. З наведеного можна зробити такі висновки. Розглянувши механізм проведення економічної діагностики кризового стану підприємства, ми побачили, що діагностику можна здійснювати як за допомогою відомих моделей ймовірності банкрутства, так і проведення таксономічного дослідження, обравши самостійно групу економічних показників.

Література

1. Бланк І.А. Финансовый менеджмент : учебн. пособ. / И.А. Бланк. – К. : Вид-во "Ника-Центр", 1999. – 528 с.

2. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством : навч. посібн. / В.О. Василенко. – К. : Вид-во ЦУЛ, 2003. – 351 с.

3. Гайворонська Ю.Є. Методичні основи функціонування механізму антикризового управління підприємством : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 / Ю.Є. Гайворонська. – К. : Вид-во КНЕУ, 2006. – 19 с.

4. Городня Т.А. Економічна та фінансова діагностика : навч. посібн. / Т.А. Городня, І.П. Мойсєєнко. – Львів : Вид-во "Магнолія", 2008. – 281 с.

5. Пономаренко В.С. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи : навч. посібн. / В.С. Пономаренко, О.М. Тридід, М.О. Кизим. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 323 с.

Городня Т.А., Пиддубчишин О.М. Механізм проведення діагностики кризового стану підприємства

Проведен анализ исследований экономической диагностики кризисного состояния предприятия; исследованы определения понятий кризисного состояния; проведено исследование подходов диагностики кризисного состояния; рассмотрен механизм проведения диагностики кризисного состояния предприятия с использованием известных моделей; осуществлено таксономическое исследование развития предприятия.

Ключевые слова: диагностика, методы, механизм, предприятие, кризисное состояние, банкротство, таксономическое исследование.

Gorodnia T.A., Pidubchishin O.M. The mechanism of the diagnosis of a crisis state of the enterprise

The analysis of researches of economic diagnosis of the crisis condition; examined the definitions of a crisis condition; a study of the approaches of diagnostics of a crisis condition; the mechanism of the diagnosis of a crisis state of the enterprise using the well-known models; carried out the taxonomic study of the development of the enterprise.

Keywords: diagnostics, methods, mechanism, enterprise, a state of crisis, the bankruptcy of, taxonomic research.

УДК 338.242

Доц. Т.А. Городня, канд. екон. наук;
магістрант М.Р. Савів – Львівська КА

ДІАГНОСТИКА КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Проведено аналіз досліджень діагностики капіталу підприємства; досліджено визначення понять капіталу; проведено дослідження щодо підходів діагностики капіталу; показано алгоритм діагностики капіталу на прикладі умовного підприємства; здійснена діагностика капіталу підприємства; досліджено показники структури основного капіталу, показники використання основного капіталу, показники використання оборотного та поточного капіталу та показники ефективності використання капіталу; досліджено вплив величини капіталу на показники фінансової стійкості підприємства.

Ключові слова: діагностика, методи, підприємство, капітал, аналіз, структура, кошти, рентабельність.

Постановка проблеми. Діяльність підприємства в умовах ринкової економіки будь-якої власності і галузевої спрямованості безпосередньо залежить від капіталу та його структури. Сучасне економічне становище потребує від підприємств ефективного управління, уважного контролю, своєчасного коригування та ефективною діагностики капіталу підприємства, оскільки оптимальна структура капіталу дає змогу отримувати максимальний прибуток, рентабельність, фінансову стійкість та високі показники ліквідності та платоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналізу та діагностики капіталу широко висвітлено в економічній літературі та представлено різ-